

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

M. Fabii Quintiliani Institutionum Oratoriarum Libri Duodecim

Summa diligentia ad fidem vetustissimorum codicum recogniti ac restituti

M. Fab. Quintiliani Declamationes Undeviginti. M. Fabii Avi Et Calpurnii
Flacci Declamationes. Auctoris Incerti Dialogus De causis corruptae
Eloquentiae - Cvm Variorum Notis

Quintilianus, Marcus Fabius

Lugd. Batav. ; Roterodami, 1665

CCCXLVIII. Cum proditoribus carcer incensus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12889

CCCXLVIII.

Cum proditoribus carcer incensus.

IMPERATOR IN BELLO SUMMAM HABEAT POTESTATEM. Imperator proditoris suspectos in carcerem conjecit: ex transfuga comperit eadem nocte finitum iri proditionem. Incendit carcerem: perierunt illi, qui erant in carcere: hostes recesserunt. Accusatur, quod de indemnatis sumpserit supplicium.

DECLAMATIO.

SI ratione defendi non possem, jure defenderer. IMPERATOR IN BELLO SUMMAM HABEAT POTESTATEM. Id quod objicitis (¹ ut nondum objiciam) propter bellum factum est, in bello factum est. Usus sum igitur lege: viderimus, quam utiliter constituta, & necessaria quoque. Imperator in bello summam habeat potestatem. Ante omnia non id tempus, quo judicia exerceri, quo leges retinere vim suam possint, ista pax spectat, & diligentio rem rerum inquisitionem securitas habet: non vacat in bello curam agere singulorum. Ad hanc rationem accedit illud quoque, quod administrare non potest bellum, nisi tantam potestatem habuerit imperator: tot milia conscriptorum militum in aciem educere, adsignare loca interim periculosa, tuendos cives, expugnanda hostium castella: non potest sola ratio, opus est & metu. Quid si pleraque accidunt, in quibus praesenti poena castigare necesse est eos, qui peccaverunt? Ad haec igitur omnia provisum atque prolatum est, ut imperator summam potestatem haberet. Quid tamen a nobis exigi oportet? bonam voluntatem. Erraverim sane, si id satis probationi existimavi, si hoc ad utilitatem civitatis pertinere credidi. Quis damnaverit eum, qui duabus potentissimis rebus defenditur, jure & mente? quid si etiam ratio hoc faciendi fuit? Forsitan & lente & nimium periculose fecerim, quod suspectos

¹ Ut nondum objiciam.] Arodius: ut | quod objicitis, ut nondum diluam, propter
nondum proditionem objiciam. Malim: Id | bellum factum est. Idem.

spectos proditiōnis, tantum in carcerem duci iussi. ¹ Nihil egeram, non satis civitati prospexeram: hostis idem speravit: tamen hoc ne ab accusatore quidem reprehenditur. Jam igitur de his, qui in carcerem duci debuerunt, levius est supplicium, quacunq̄ue ratione sumptum est. Nunc quare sumptum? Proditionis finis atque effectus omnis, in proximam nobis noctem denunciabatur, puta falsum: quis non ignoscit rem tantam timenti? Non enim discrimen paucorum ² capitum agebatur. An aliquid esset hæc Civitas, an Tempia, an vetustissimæ vestigium saltem urbis relinqueretur? an liberi vestri conjugesque traditam à majoribus per manus in hoc usque tempus libertatem semel perderent? Pro his animadvertere in paucos indignum est? ³ & exercitus partem dicimus, & in aciem ductis militibus,

¹ Nihil egeram, non satis civitati prospexeram.] Sensus est, quantum ex his verbis colligi potest, Si quid in eo peccavi id fuit tum maxime, cum proditores non statim iussi interfici. Sed aliqua tamen adhuc huius facti excusatio est, quæ tamen in maiorem accusationem venire possit, si ab accusatore reprehenderetur. Quia videlicet nullum tam diligentem delectum militum habueram, nec ita civitati prospexeram, ut viris & viribus undique, & adversus omnem proditiōnis metum tueri posset: debueram (inquit) statim de suspectis supplicium sumere, nec expectare indicium transfugæ. *Ærod.*

² Capitum agebatur. An aliquid.] *Ærod.* *Agebatur.* Agebatur an aliquid. Sensem procul dubio tenuit. Sed idem salvus est nihil aliud quam mutata distinctione: Non enim discrimen paucorum capitum; agebatur, an aliquid esset hæc civitas. Sic breviter & efficacius dicitur, quod integrum est: Non discrimen paucorum capitum agebatur, sed agebatur. *Gronovius.*

³ Et exercitus partem dicimus.] Vid. legendum, & exercitus partem ducimus (leu decimamus) & in aciem ductis militibus.

bus certe innocentibus multum contigisse imperatori videtur, & etiam incruentam civitatem referat. *Pith.* Et exercitus partem decimari vidimus.] Multos adhuc torquet hic locus, si restitutio nostra non placeat. Decimari vero olim exercitum, nemo est qui ignoret. Vide *Plut.* in vita *M. Crassi.* Cicero pro *Aulo Cluentio*, Statuerunt ita majores nostri, ut si à multis esset flagitium rei militaris admissum, sortitione in quosdam animadverteretur: ut metus videlicet ad omnes, poena ad paucos perveniret. Nam miles qui locum non tenuit, qui hostium impetum vimque perstimuit, potest idem postea & miles esse melior, & vir bonus & civis utilis. Quare ne in bello propter hostium metum delinqueret, amplior & mortis & supplicii metus est à majoribus constitutus. ne autem nimium multi poenata capitis subirent, idcirco illa sortitio comparata est. Quod autem hic dicitur, *Pro securitate, &c.* eodem pertinet, quo illud declam. 253. supra. Atqui ego etiam si plurimi vitam esse civium in hac civitate spectarem, bene tamen reddimi capite unius civis pacem putarem. *Ærod.* Et exercitus partem dicimus.]

Ærod.

tibus, certe innocentibus *, multum contigisse imper: videretur, etiam si non incruentam victoriam se ferat. Pro hac securitate ¹ si perierunt aliqui (ut parcissime dicam) non ignoscerem? Equidem intelligo hanc esse conditionem omnium, qui administrationem reipublicæ aggrediuntur, ut ea, quæ maxime pertinent ad salutem communem, cum quadam sua invidia efficere cogantur. Quanta vi adversus me inimici consurrexissent, si istud sine causa fecissem? Quid si proditores fuisse manifestum est? Putemus esse iudicium? & quatenus mavultis illos indemnatos dicere quam innocentes, excutite causam. Sane ² non consummaverit primum suspicio, at certe transfugæ hoc mentien- di causa quæ fuit? homo relicto exercitu suo, in civitatem nostram transgressus, cum rem periculosissimam fecisset, mentiretur? cum ad probationem rei caput suum obligarer, eadem nobis nocte denunciatur. Manifestum est autem fuisse hostibus propositum, civitatis nostræ per prodicionem capiendæ. Qui proditores fuerint, recedendo confessi sunt. Quid enim est causæ, cur qui ³ ad illud usque tempus civitatis permanferant, post incendium carceris, post mortem suspectorum nobis civium, continuo discesserint? Hic ratio illa quoque est, quod sic exegi supplicium ab illis: si modo hoc est exigere supplicium. ⁴ Miratur aliquis si non

timui

Ærodius: partem decimari vidimus, & in aciem ductis militibus, certe innocentibus multam contigisse, si Imp. videatur: etiamsi non incruentam victoriam referant. Aliter Pithœus, in quo cætera utcumque feras, sed tolerari non potest: etiamsi incruentam. Verum id alibi: immo laudabilius Spartæ; ab hoc loco alienum. Hic enim paucorum supplicium in bello ita excusatur, quod bellum plerumque sit ἀμφοτέρωθεν: & rem magnam præstitisse imperatorem putare debeamus, etiamsi victor non paucos suorum perdidit. Sed, quid in hac parte attineat milites dicere innocentes, haud assequor. Itaque divinabam: Et exercitus

partem decimamus, sorte ductis militibus sæpe innocentibus. Multum contigisse imperatori videtur, etiamsi non incruentam victoriam referat. Gronovius.

1 Si perierunt aliqui, ut parcissime dicam, non ignoscerem.] Lege: non ignoscetis? Ærodius.

2 Non consummaverit primum suspicio.] Lege: Sane non consummaverint prodicionem susceptam. Idem.

3 Ad illud usque tempus civitatis.] Ærodius: in obsidione civitatis. Lege, in civitate permanferant. Gronov.

4 Miratur aliquis, si non timui educere.] Ærodius: miratur aliquis? exercitum simul educere. Scribendum est: si timui

timui educere, si cum tanta conspiratio in civitate nostra nocentium esse diceretur, ut prodere possent etiam ex carcere, vel cum tota sua custodia eos obrui malui? His illud quoque adjici potest, plurimum differre, utrum quis supplicium exigat ab indemnatis, an si aliquos securitatis publicæ causa occiderit, supplicium vocetur, quod civitas præstitit. Si vero hoc pro salute communi fuit, non odio illorum factum est, imperatoris fortasse consilium reprehendi potest, factum certe damnari non potest.

S E R M O.

In summa parte controversiarum talium quæri solet, ecquo animo fecerit hoc imperator? In hanc partem satis firmam causæ fiduciam videtur habere: quid enim huic proferunt inimici præter odium commune omnium proditorum?

CCCXLIX.

Raptoris pater, dementiæ reus.

RAPTOR, NISI ET SUUM PATREM EXORAVÉRIT ET RAPTÆ, INTRA XXX DIES PEREAT. Raptuit quidam: exoravit patrem raptæ: suum non exoravit: Dementiæ accusat.

S E R M O.

Non dubie pater hic intelligi vult, se filii sollicitudine esse contentum, & hanc xxx dierum moram pro ultione habere. Sed hoc si palam indicaverit, perdet artem: & si liberare filium sollicitudine

se mel
mni educere. puta in forum, ut convincerentur apud iudices, & tum demum lege cum illis ageretur. Sic Declam. 322. *Educendus tamen ad magistratus.* Ita enim ibi quoque scribo: non *Deducendus.* Declam. 270. *Pater alteram eduxit ad magistratus.* Gronovius.

I Similis huic & ejusdem argumenti declamatio est apud Senecam lib. 2. declam. 4. & lib. 3. controvers. 12. Ex hac facies iudicium. Item in Sermonibus observabis eadem hic præcepta tradi, quæ ab eodem lib. 9. cap. 2. Est latens (in-

quit) & illa significatio, quæ cum jus a se petitur à Iudice, fit tamen spes aliqua clementiæ: non palam, ne paciscamur: sed per quandam credibilem suspicionem, ut in multis controversiis, sed in hac quoque, Raptor nisi intra trigesimalium diem, & raptæ patrem & suum exoraverit, pereat. Qui exorato raptæ patre, suum non exorat, agit cum eodem Dementiæ. Nam si permittat hic pater, lis tollitur: si nullam spem faciat, ut non demens, crudelis certe videatur, & à se Judicem avertat. *Ærodius.*